

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 7

C7PID16C0T01

DIDAKTICKÝ TEST

Jméno a příjmení

Počet úloh: 30

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

1 Základní informace k zadání zkoušky

- **Časový limit** pro řešení didaktického testu **je 60 minut**.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- U všech úloh/podúloh **je právě jedna** nabízená **odpověď správná**.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku **se neudělují záporné body**.
- **Odpovědi píšete do záznamového archu**.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

- Odpovědi zaznamenávejte **modře nebo černě** píšící propisovací tužkou, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.
- Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

A B C D
4

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, zabarvete pečlivě původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

A B C D
4

- Jakýkoliv jiný způsob záznamu odpovědi (např. dva křížky u jedné úlohy) bude považován za nesprávnou odpověď.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi **píšete čitelně** do vyznačených bílých polí.

16

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole. Zápisy uvedené mimo vyznačená bílá pole záznamového archu nebudou hodnoceny.
- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědi rozlišujte **velká a malá písmena**.
- **Při hodnocení otevřených úloh se za chybu považuje i nesprávná či chybějící dílčí odpověď.**

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

1 bod

1 Která z následujících vět je zapsána pravopisně správně?

- A) Školní autobus zastavil nedaleko telefoní budky.
- B) Jelení guláš musí být především dobře okořeněný.
- C) Nástěná malba zachycovala malebné moravské vinice.
- D) Ředitel lázní včera schválil nový ceník baheních zábalů.

1 bod

2 Ve které z následujících vět je sloveso *mít* použito ve významu *vlastnit*?

- A) Můj přítel má dobrý odhad na lidi.
- B) Můj bratr má v oblíbě grilované kuře.
- C) Můj strýc má nejrychlejší auto z celého města.
- D) Můj spolužák má při zkoušení vždy ruce v kapsách.

max. 3 body

3 Přiřadte k vynechaným místům (*****) v jednotlivých souvětích (3.1–3.4) spojku (A–F) tak, aby věty v souvětí byly vhodně spojeny:

(Každou spojku z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě spojky zbudou a nebudou použity.)

- 3.1 Na vysvědčení dostaneš jedničku pouze tehdy, ***** budeš při hodinách aktivní. _____
  - 3.2 Po posledním nevydařeném setkání vůbec netušil, ***** se s ním vůbec ještě někdy setká. _____
  - 3.3 Na začátku večera byl sice taneční parket úplně prázdný, ***** po půlnoci už tančili všichni přítomní. _____
  - 3.4 Po maturitě se rozhodl pro studium medicíny, ***** ho už od první třídy zajímalo fungování lidského těla. _____
- A) ale
  - B) zda
  - C) než
  - D) tudíž
  - E) jestliže
  - F) protože

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 4

Vshledemgtomužesmeašdosutnedoztalimošnostseobháitvsnášímenámitkuprotřizaujato stitohotosoudu.

(CZV)

max. 2 body

4 Přepište výchozí text tak, aby jednotlivá slova byla správně oddělena a správně pravopisně zapsána.

(Doplnění interpunkce nebude hodnoceno.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 5–8

(1) Já sám nevím proč, co to značí,
že jsem tak zamyšlen,
ta prastará **pověst** k pláči
mě týrá dnes po celý den.

(2) Vzduch ochladl, už se stmívá
a tiše plyne Rýn,
zář slunce dohořívá
a na hory pad stín.

(3) Na skále sedí panna,
má démantový pás,
je celá ošperkovaná,
češe si zlatý svůj vlas.

(4) Má zlatý hřeben v hlavě,
češe a zpívá si,
zpívá tak dojímavě,
co zpívá, ach, co asi?

(5) Lodník je dojat tím zpěvem,
ten zpěv ho tak ošálí,
že upoután luzným zjevem
si nevšimne úskalí.

(6) Vír loďku podemílá,
už nahnul se její kraj,
to všechno způsobila,
svým zpěvem Lorelei.

(H. Heine, Lorelei)

max. 2 body

5 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

5.1 První verš druhé sloky má osm slabik.

5.2 Ve čtvrté sloce se uplatňuje personifikace.

5.3 Pouze v páté sloce se rýmuje první verš se třetím a druhý verš se čtvrtým.

5.4 Pouze v šesté sloce začínají všechny verše jednoslabičným slovem.

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

1 bod

6 Najděte ve výchozím textu synonymum slova *oklamat* a napište ho.

1 bod

7 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A) Lodník toužil po Lorelei celý den.

B) Lorelei na lodníka čekala celý den.

C) Lodník se kvůli Lorelei dostal do nebezpečí.

D) Lorelei se kvůli lodníkovi ocitla v nebezpečí.

1 bod

8 Které z následujících slov je významově souřadné se slovem zvýrazněným ve výchozím textu?

A) kniha

B) próza

C) pohádka

D) literatura

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 9–13

*****

(1) Vypadá to, jako by se hvězdy vůbec neměnily, **nicméně v dlouhém, časovém úseku tomu tak není**. Všechny hvězdy jednoho dne zahynou. Příliš brzy se to však nestane, protože každá žije řádově miliardy let. Život hvězdy začíná v mračnech plynu a prachu, kterým říkáme mlhoviny. **V důsledku vzájemné přitažlivosti, se plyn a prach začnou shlukovat a smršťovat**. Tím se mračno stále více otepluje, až se v něm nakonec spustí termonukleární reakce. Pak začíná svítit jako hvězda.

(2) Všechno, co bude následovat, závisí na tom, jakou má zrozená hvězda hmotnost. Hvězda o hmotnosti Slunce bude stabilně zářit po dobu 10 miliard roků. Poté se začne stále více rozpínat, až se stane červeným obrem. Později se začne opět smršťovat a změní se na bílého trpaslíka, rozměry téměř porovnatelného s planetami.

(3) Hvězdy výrazně těžší než Slunce žijí kratší dobu a zanikají výbuchem. **Období jejich stálé jasnosti, je krátké**, potom se hvězdy i stonásobně zvětší a nakonec se rozpadnou v obrovské explozi. To, co z hvězdy zůstane, se zhroutí **do malé, velice husté neutronové hvězdy**.

Hvězdkupy

(4) Někdy se desítky, ba i stovky hvězd pohybují vesmírem ve volných seskupeních, která nazýváme otevřené hvězdokupy.

(5) Nejznámější otevřené hvězdokupě říkáme Plejády nebo také Sedm sester. Pokud máte velice dobrý zrak, můžete pozorovat sedm nejjasnějších hvězd této hvězdokupy. Celkem však do ní patří nejméně dvě stě hvězd.

(6) V některých částech oblohy jsou statisíce hvězd seskupeny do těsnějších shluků, vytvářejí tak kulovou hvězdokupu. Ve vesmíru jsou viditelné také pestrobarevné „mraky“ – mlhoviny.

(R. Kerrod, *Dětský atlas vesmíru*, upraveno)

max. 2 body

9

9.1 **Vypište z výchozího textu dvě podstatná jména, která jsou navzájem protikladná.**

(Hledaná slova se nacházejí v druhém, nebo třetím odstavci výchozího textu.)

9.2 **Vypište z výchozího textu přídavné jméno, které vzniklo skládáním.**

(Hledané slovo se nachází v pátém, nebo šestém odstavci výchozího textu.)

1 bod

10 **Výchozí text je rozdělen na dvě části, každou z nich tvoří tři odstavce. Která z následujících možností nejlépe shrnuje obsah první části, a patří tedy na vynechané místo v úvodu výchozího textu (*****)?**

- A) Velikost hvězd
- B) Neměnnost hvězd
- C) Život a zánik hvězd
- D) Hmotnost a teplota hvězd

1 bod

11 Který z následujících úseků výchozího textu obsahuje přídavné jméno ve 2. stupni?

- A) pokud máte velice dobrý zrak
- B) seskupeny do těsnějších shluků
- C) téměř porovnatelného s planetami
- D) potom se hvězdy i stonásobně zvětší

1 bod

12 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu je správně zapsána interpunkce?

(Posuzované úseky jsou ve výchozím textu zvýrazněny.)

- A) období jejich stálé jasnosti, je krátké
- B) do malé, velice husté neutronové hvězdy
- C) v důsledku vzájemné přitažlivosti, se plyn a prach
- D) nicméně v dlouhém, časovém úseku tomu tak není

max. 2 body

13 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
13.1 Hvězdokupu zvanou Sedm sester tvoří sedm hvězd.	☐	☐
13.2 Čím má hvězda větší hmotnost, tím je její život delší.	☐	☐
13.3 Během svého života může jeden člověk vidět zrod jedné hvězdy i její zánik.	☐	☐
13.4 Pokud se mračna plynu a prachu začnou shlukovat a smršťovat, stanou se z nich mlhoviny.	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 14–15

Milanovi v krvi kolovaly geny mongolských předků, kteří kdysi proháněli stáda zdivočelých koní po stepi. Snad kvůli tomuto dědictví měl Milan ke koním neobyčejně vřelý vztach.

Od útlého dětství jezdil na rodinou koňskou farmu nedaleko Boleslavy. Svým oblíbenčům vždy přivezl něco dobrého na zub. Koně si tak pravidelně pochutnávali nejen na jeteli, ale i na cukru či mrkvi. Odměnou mu pak byly bezstarostné vyjíždky a toulky po rozsáhlých pozemcích v blízkém okolí farmy.

Zprvu často padal, dvakrát dokonce skončil v nemocnici. Milanovi úzkostliví rodiče se proto nechtěli smířit s tím, že vysněným zaměněním jejich syna je práce u čtyřnohých lichokopytníků. Dnes je Milan zkušeným ošetřovatelem koní.

(CZV)

max. 4 body

- 14 Najděte ve výchozím textu šest slov, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.**

1 bod

- 15 Vypište z výchozího textu několikanásobný podmět.**

1 bod

- 16 Ve které z následujících možností se vyskytuje souvětí?**

- A) Zvenku k němu doléhalo kdákání slepic a halekání mužů, sklízejících na poli obilí.
- B) Celý rozespálý, ještě obtěžkaný nočním sněním, pomalu opustil rozehřáté lůžko.
- C) Zpěv skautů, linoucí se od ohnišť na protější straně řeky, ho ukolébal ke spánku.
- D) Vstal z postele a vykročil proti světlu, dopadajícímu oknem na špinavou podlahu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

Když jsem vycházel z veterinární ordinace s oběma ***** koťaty v náručí, polekala se ***** štěkajících psů.

(CZV)

1 bod

- 17 Kterou z následujících dvojic slov je nutné doplnit na vynechaná místa (*****) ve výchozím textu tak, aby byl gramaticky správně?**

- A) svými – dvou
- B) svýma – dvou
- C) svými – dvouch
- D) svýma – dvouch

3 body

18 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly:

A) K Thomasovu překvapení se zpod jedné deky náhle vynořila urousaná opice a přelezla ke straně.

B) Thomas na ně čekal venku. Jak tam tak stál, všiml si, že se k němu šourá tulák, navlečený do dlouhého rozedraného svrchníku. Špinavýma rukama svíral rukojeť vratké káry.

C) Ten pohled vyvedl Thomase z míry. Začal se trochu bát. Zrovna když se otáčel směrem k bance, vyšli z ní jeho rodiče.

D) Byla naplněná po okraj směsicí koberců, šatů, bot a železného šrotu. Na jejím boku visela na řetězu rezavá klec vystlaná dekami a s každým tulákovým krokem zarachotila.

E) Chtěla si Thomase prohlédnout. Tulák se zastavil a dlouze se na Thomase zadíval. Přes tvář mu přeběhl podivný výraz, jako by Thomase poznával, i když chlapec věděl určitě, že se nikdy neviděli.

F) Toho tuláka Thomas poprvé uviděl před bankou na Sidney Street. Bylo to tehdy, když Thomasovi rodiče byli v bance kvůli nějaké peněžní záležitosti.

(Ch. Priestley, Příšerné příběhy strýce Montaguea, upraveno)

18.1 _____

18.2 _____

18.3 _____

18.4 _____

18.5 _____

18.6 _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 19

Některá podstatná jména mají pouze tvary čísla jednotného, ale označují soubor (souhrn, celek) jednotlivin téhož druhu. Nazývají se podstatná jména hromadná.

(V. Styblík, Český jazyk pro 6. ročník základní školy, upraveno)

max. 2 body

19 Rozhodněte o každé z následujících dvojic slov, zda ji tvoří pouze podstatná jména hromadná (A), nebo ne (N):

	A	N
19.1 lidstvo, kamení	☐	☐
19.2 ptactvo, zábradlí	☐	☐
19.3 žactvo, podkroví	☐	☐
19.4 příbuzenstvo, nádobí	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 20–24

(1) Koně elfů znepokojeně zafrkali a pohodili hlavou. Všichni tři jezdci ztuhli, očima přelétli ze strany na stranu, pak prudce otočili svá zvířata a vyrazili pryč.

(2) Elfka uháněla kupředu a zanechala dvojici strážců daleko za sebou. Urgalové vystoupili ze skrýší a okamžitě vystřelili proud černých šípů. Stín, který se dosud před elfy ukrýval, vyskočil znenadání zpoza stromu, zdvihl pravou ruku a vykřikl: „Garzla – světlo!“

(3) Z dlaně mu vyšlehl rudý blesk, osvětlil stromy krvavě červeným světlem a zasáhl koně elfky. Zvíře se s pronikavým zařičením skácelo po hlavě k zemi. Elfka z něj neuvěřitelně rychle seskočila a zlehka přistála na zemi.

(4) Černé smrtící šípy urgálů zasáhly oba elfy téměř okamžitě. Spadli z nádherných koní a krev se smísila s prachem. Když se k nim urgalové rozeběhli, Stín je zarazil: „Za ní! Tu chci!“

(5) Když elfka uviděla své společníky mrtvé, **ze rtů** se jí vydral zoufalý výkřik. Udělala krok směrem k nim, pak proklela nepřítele a vběhla do lesa. Stín vyšplhal na strmou žulovou skálu, **která** se tyčila nad lesem. Zvedl ruku a pronesl: „Böetq istalri!“ A kus lesa se okamžitě topil v plamenech. Stín postupně zapaloval **jednu** část lesa za druhou, dokud kolem místa přepadení nevznikl asi třímílový ohnivý kruh. Vypadalo to, jako by si stromy nasadily rozžhavenou korunu. S uspokojením dával pozor, aby kruh někde náhodou neuhasl.

(Ch. Paolini, Eragon, upraveno)

max. 3 body

20 Napište, kterým větným členem jsou výrazy tučně zvýrazněné ve výchozím textu.

Do záznamového archu запиšte odpověď **celými slovy**, nepoužívejte zkratky.

1 bod

21 Která z následujících možností nejspíše bezprostředně předchází výchozímu textu?

- A) Stín vystřelil z dlaně devět blesků energie, jimiž okamžitě zabil všechny urgaly.
- B) Pak elfku zasáhl rudý oheň a ona se bezvládně zhroutila k zemi. Stín vztekle zařval a mrštil mečem do stromu.
- C) Urgalové vyrazili z lesa a obklíčili elfku, takže neměla kam utéct. Viděla, jak k ní Stín pomalu kráčí se zdviženou rukou.
- D) Stín už nabýval přesvědčení, že nad elfy snadno zvítězí, když tu se vítr otočil a začal vát směrem k elfům, plný odporného zápachu urgálů.

1 bod

22 Která z následujících možností nejlépe vystihuje téma celého výchozího textu?

- A) střet urgálů s elfy
- B) vražda trojice elfů
- C) útěk urgálů před elfy
- D) požár založený urgaly

1 bod

23 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se uplatňuje metafora?

- A) zdvihl pravou ruku
- B) strmou žulovou skálu
- C) pak proklela nepřítele
- D) krvavě červeným světlem

max. 3 body

24 Vypište z druhého odstavce výchozího textu všechna příslovce.

max. 2 body

25 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N):

	A	N
25.1 Turisté se zastavili u starobylé budovy, k níž patřily také rozlehlé zahrady.	☐	☐
25.2 Davy lidí proudily úzkými ulicemi, v nichž postávali pouliční prodejci suvenýrů.	☐	☐
25.3 Městem se šířili poplašné zprávy, které někteří obyvatelé brali na lehkou váhu.	☐	☐
25.4 Obě náměstí zaplnili stovky studentů, kteří požadovali změnu vzdělávacího systému.	☐	☐

max. 2 body

26 Přiřadte k otázkám (26.1–26.3) příslušnou odpověď (A–E):

(Každou odpověď z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě odpovědi zbudou a nebudou použity.)

- 26.1 Je pravda, že ač jste známý pacifista, sbíráte vojenské přilby? _____
- 26.2 Myslíte si, že sbírat vojenské přilby je náročnější než být například filatelistou? _____
- 26.3 Je nějaký kousek, o němž jako sběratel sníte, ale dosud se vám ho nepodařilo sehnat? _____

(CZVV, inspirováno rozhovorem s J. Suchým)

- A) Ani ne. Vlastně jsem spokojenej s tím, co už doma mám. Občas si ale vyjdu na blešák, a když objevím něco pěkného, jako před časem jednu nádhernou husarskou přilbu, tak si to koupím.
- B) Spíš ne. Nemám rád násilí v žádné podobě, takže ani války. Dokonce i vojně jsem se radši vyhnul.
- C) Ano. Ale z nich se přece nestřílí! Naopak, zachraňují lidské životy. To nejsou pušky, aby zabíjely.
- D) Možná. Moc bych si přál nějakou fortelnou polici, na kterou bych mohl dát ty nejvzácnější kousky ze své sbírky.
- E) Asi ano. Třeba i kvůli tomu, že ty přilby už pomalu nemám kam dávat. Mám jich už sto třicet. Kdybych sbíral známky, těch sto třicet kusů by se mi vešlo do jednoho alba.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 27–29

Studium chování živočichů ve volné přírodě je obvykle dost **složitě** – málokdy se k nim lze totiž dostatečně přiblížit.

Řešení představují dálkově ovládaná autíčka, jež National Geographic úspěšně použil třeba při sledování divokých lvů v tanzanském **národním** parku Serengeti. V některých případech, například u tučňáků císařských, však selhává i tento postup. Yvon Le Maho ze Štrasburské univerzity proto poslal do nitra ptačí kolonie robota, který připomíná mládě tučňáka. S jeho pomocí chtěl Le Maho zjistit, jak plaší tučňáci reagují na cizorodý předmět. Tučňáci si však přístroje téměř nevšimli.

Nová metoda studia zvířat v jejich **přirozeném** prostředí, již se věnovala **podrobná** zpráva publikovaná v časopise Nature Methods, se tedy osvědčila.

(100+1 zahraničních zajímavostí, 20/2014, upraveno)

max. 2 body

27 Rozhodněte o každé z následujících dvojic slov, zda je lze v kontextu výchozího textu považovat za synonyma (A), nebo ne (N):

(První slovo z dvojice vždy pochází z výchozího textu a je v něm tučně zvýrazněno.)

	A	N
27.1 podrobná – detailní	☐	☐
27.2 složitě – komplikované	☐	☐
27.3 národním – vlasteneckém	☐	☐
27.4 přirozeném – nepředstíraném	☐	☐

max. 2 body

28

28.1 Napište, kterým slovním druhem je ve výchozím textu slovo *plaší*.

Při zápisu odpovědi do záznamového archu **nepoužívejte číslice ani zkratky.**

28.2 Napište smysluplnou větu o maximálně 5 slovech, v níž slovo *plaší* bude jiným slovním druhem než ve výchozím textu.

1 bod

29 Která z následujících možností nejlépe vystihuje účel výchozího textu?

- A) informovat o metodách studia zvířat
- B) varovat před pozorováním divokých zvířat
- C) doporučit zprávu o metodách studia zvířat
- D) upozornit na rizika pozorování divokých zvířat

1 bod

30 Ve kterém z následujících souvětí je pravopisná chyba?

- A) Výlet jsme si náramně užili, přestože bylo sychravé počasí.
- B) Náhle se zablýsklo, nebe potemělo a spustil se prudký liják.
- C) Matka odmítá v některých místnostech topit, takže strádáme zimou.
- D) V dáli zahřmělo, slunce se ztratilo v mracích, proto se děti raději vrátily domů.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.